

מלחמת חסיין-שוקיירי תפתח למרד חריפים, אולי גם אלימים. המאבק יתנהל על מישור פלסטיני, כששוקיירי מנסה לקומם את אזרחי הפלסטינים של חוסיין למען זכות ההגדרה העצמית וההפרדות מירדן.

מעשה, יהיה זה חלק ממאבק גדול יותר, שמאחוריו עומדת מצרים: מלחמתו של גמאל עבדאלנאצר כמלך פייצל. חוסיין הוא אגף חשוב בחזית הסעודית, ועבדאלנאצר יפעיל את שוקיירי כדי לפגוע באגף זה או לנטרלו. אם יסכים חוסיין להינתק מן החזית הסעודית, תבטיח קאהיר לרסן את שוקיירי - אולם אין כל בטחון שאמנם תצליח בזאת, מאחר ששוקיירי מנסה לגבש לעצמו כוח גם מחוץ לתחום השפעתה של קאהיר.

דויד בןגוריון יפתח שוב במערכה ציבורית רחבה נגד לוי אשכול, ויאשים אותו בהפקרת ביטחון המדינה. האשמות אלה יתייחסו לביקורם של פקחים אמריקאים בכור האטומי בדימונה. ביקורים כאלה נערכו כבר בשנת 1964 מבלי שיפורסם על כך דבר. המבקרים, אנשי הוועדה האמריקאית לאנרגיה גרעינית, היו כבר ב-1964 ספקניים ביחס לאפשרותו של הכור, שאינו אמריקאי, אך חוגים מדיניים בווישנינגטון לא קיבלו את דעתם.

סגן מנכ"ל משרד החוץ, יעקב ניצן, יעבור סופית לעבוד במנגנון מפא"י. היאורגניזציה שערך אבא אבן במשרד החוץ לא הצליחה להוציא מידי ניצן את ההשפעה הרבה, והוא המשיך לקיים משרד בתוך משרד, ואף לקבוע לפעמים בענייני מדיניות חוץ, למרות היותו מנכ"ל מיהלי בלבד.

מאז פרישתה של גולדה מאיר עוזר לה ניצן בענייני המינהל במפא"י, והיא מעוניינת בשרותיו שם.

אל תצפה לשינויים במיבנה מחלקת ההתיישבות, בעקבות מסקנות ועדת בןאהרון. הוועדה שאיירה למחלקת ההתיישבות פתח נסיגה ליד כל המלצה. עם ההמלצה לביטול המחלקה הנהגתית - הותר לקיים צוות הנדסי. עם ההמלצה לביטול מחלקת המים - הותר לקיים צוות לענייני מים.

גם המועדים לביצוע ההמלצות הם ארוכים, ומחלקת ההתיישבות הרגילה לדחות מועדים, תישעשע זאת גם הפעם.

קצין-משטרה במחוז תל-אביב יורחק מתפקידו, כתוצאה מגילויים שפורסמו ב"העולם הזה".

כתבה, שפירטה את סיבות ה"עינויים הנהגות בחקירות המשטרה, הזכיר העולם הזה במיוחד את המפקח משה ברודו, ממיפלג הרכוש במחוז תל-אביב, כתוצאה מכך יישלח ברודו בעתיד הקרוב לחופשה ממושכת בח"ל.

ובמקומו ייכנס לתפקיד מפקח יעקב פרנקנטל, כיום ראש המחלקה הפסיכולוגית של המדור ה"מרכזי. עם החילופין יביע מפקד המחוז תקווה פומבית לשיפור החקירה באמצעים בלתי-אלימים.

קופת-היולים של ה"הסדרות לא תתנגד לביטוח-אישון ממלכתי. למרות שהדבר יוצג כצעד קדימה לקראת ביטוח-בריאות ממלכתי, למעשה יהווה את ההיפך - ביצור מעמדה של קופת-היולים ההסתדרותית. המדינה תקבל על עצמה את עול מיומן האישוף, מבלי שבת-היחולים של קופת-ה"ה יעברו לידיה, ומבלי שמיסי קופת-ה"ה יפתחו בצורה ממשית. למעשה יחזק הדבר את המעמד הכספי של ה"הוסתדרות.

קיימת סכנה של חלחול פאסיבית בשביתת-האזרה של פועלי-הייצור, העומדת להיערך בשבוע הבא. ההחלטה על קיום שביתת-האזרה בת השעה התקבלה השבוע, כנסת ארצי של ועדי-עובדים בתל-אביב, והיא מיועדת למחות על הכוונה לשלול את תוספת-היוקר של יולי. אולם מאז ההחלטה לא נעשו כמעט שום הכנות, והדבר נובע מעמדתה של מפ"ם הקואליציונית, השואפת למתן ואפילו לצמצום את עוצמת המאבק. בניגוד לשנים האחרונות, זוכה עתה הפאסיביות של מפ"ם לתמיכה מצד מק"י, השואפת להוכיח את השתלטותה הנוכחת והולכת במישור.

תגבר השתמטותן של עיריות ומועצות מקומיות מתנש"לום חובות. מדובר בעיקר בחובות, שרשויות אלה חבות לקבלנים עבור עבודה שבוצעה. כדי להתחמק מפרעון ציקים שכבר נמסרו, ואין להם כיסוי, החלו רשויות אחדות - ביניהן מן הגדולות - למשוך את כספיהן מן הבנקים, ולהחזיק אותם במזומנים בקופותיהן. צעד זה נועד גם להציל את הכסף מפני עיקולים, שהקבלנים עלולים להטיל עליו. הדאגה העיקרית של הרשויות: לשלם את המשכורות ותמיכות-הסעד כסידורן.

ייתכן שיבוטל הנוהג של מסירת ידיעות במוסדות לעורכי-העיתונים היומיים, תוך בקשת גניזתן. אם יקרה הדבר, יהיה זה בעיקר בגלל עמדתו העקרונית של עורך הארץ, גרשום שוקן, שהביע בהודעות אחדות את התנגדותו לסוג זה של קנוניות-השתקה. לאחרונה הפר הארץ את קשר-השתיקה, כאשר פירסם פרטים מלאים על פגישת לוי אשכול עם ראש ממשלת איראן, בשעה שאשכול התעכב בנמל-התעופה של טהראן, בשוכו מ"סירו האפריקאי.

(המשך מעמוד 12)

אחת: יולאמו שרתי הנמל, החברה הקבלנית תקבל פיצוי על הפקעת חוקתה, והפועלים יעברו לרשות הנמלים. הרייחח יהיה כולו של הצרכן משלם-המסים. ההפסד יהיה כולו של אבירי חושיסטאן והקרונות הסודיות.

פרשת בנדאר

לא כן, ולא לא

האם קיים אישם בתיקי מדינת ישראל, מיסמך הקובע בפירוש מי אחראי להטלת חמש הפצצות בבנדאר, שזירזו את עליית יהודי עיראק בשנת 1951?

לפי הכרזותיו של ח"כ מרדכי בןפורת, מצוי בידו העתק של מסקנות הוועדה שחקרה בעייה זו. מסקנות אלה, הכריזו בןפורת, מוכיחות אותו לחלוטין מן האשמה כאילו הוא או אנשיו ברשת הישראלית הטילו את הפצצות. הוא לא הראה את המיסמך, מפני שזויד בןגוריון אסר עליו זאת.

השבוע הציג העולם הזה את השאלה הזאת למקור מוסמך ביותר, בצמרת חוגי השלטון. התשובה: הוקמו שתי ועדות חקירה ממלכתיות, כדי לברר את האמת בפרשת הפצצות. שתיהן לא יכלו להגיע לתשובה חד-משמעית, אלא קבעו רק שלא מצאו שום הוכחות היכולות לקבוע בוודאות, שהפצצות אמנם הוטלו על-ידי יהודים או

"אתה חופשי!"

ישראלים. הן גם לא מצאו שום הוכחות היכולות לקבוע בחדאות שהפצצות לא הוטלו על-ידי יהודים או ישראלים.

כלומר: השאלה הנוגעת למהותה של הצינות בת'זמננו עומדת עדיין ללא תשובה מוסמכת בישראל.

יחסי חוץ

האמת על הסיור האפריקאי

כאשר יצא ראש ממשלת ישראל לסיוור בשבע מדינות באפריקה, שהוגדר כ"ביקור למסרת שיחות מדיניות וכלכליות", הביע תקווה שהדבר "יסייע ברבות הימים לעירור עורן של חומות האיבה בקירבתנו".

עורריו הרבים, שהתלו למסע, ניסחו זאת בצורה יותר מפורשת, כפי שצוטטו על-ידי סוכנות רויטר:

"אשכול מתייחס לסיוור כאל צעד נוסף להגברת היסורים להשכנת שלום בין ישראל אל המדינות ערב בדרך של משאומות. כי מר אשכול משוכנע שהשפעתן של המדינות האפריקאיות, המצודות בשלום מתוך משאי ומתן, מורגשת היטב בכל המדינות הערביות".

האם השיג ראש-הממשלה הישגים בולטים במסעו זה, לקידום מטרות-הנסיעה ה"מוצהרת"? האם הצליח במידה מועטת מכפי שקיווה? או שמא הויה מסע זה כישלון מוחץ?

על פי הדיווח של צוות המלחים - אין לדעת דבר. בניגוד לנהוג בכל מדינה מתוקנת - לא היה כל מקור אינפורמציה מ"לכתי שדיווח על מסעו של ראש-הממשלה. לא נמסרו שום הודעות רשמיות, ואפילו לא ניסוח אחיד, האינפורמציות היחידות נמסרו

על-ידי כתבי-עיתונים, שליוו את ראש-הממשלה על חשבונם, וכל אחד דיווח על הדברים שהרשימו אותו, אישית.

כאשר התבקש ראש ממשלת ישראל לומר סור הודעה בכנסת על סיוור בן שלושת השבועות, היה צורך לשמ"ך, על-פי החקנון, בקולותיהם של 40 חברי-כנסת, שיבקשו את הדיון. חברי האופוזיציה קיימו ביניהם משאי ומתן להעלאת דגושה בכנסת. סייעת העולם הזה דרשה את הדיון, וגחיל הצטרפה אליה בדרישה זו. אך רפי" לא הסכימה להצטרף, מנעה בכך את האפשרות של ליכוד 40 קולות האופוזיציה.

הכנסת לא תדון במסעו של לוי אשכול באפריקה.

משום כך לא ידונו גם על כך, שכביקורו בשבע מדינות אפריקה, לא השיג אשכול אפילו באחת, סיוע באותו עניין, שהוגדר כאחת ממטרות מסעו העיקריות.

כי מה היו למעשה תוצאות הסיוור ה"אפריקאי?"

סנגל היתה המדינה הראשונה כיסורו של ראש-הממשלה, והיה זה הביקור היחיד שלא תוכנן כביקור ממלכתי. נשיא סנגל, ליאופולד סנגור, הוא אחד האישים הנאורים והמתקדמים של אפריקה. הוא גם חור, שלושה ימים קודם לכן, מביקורים בי מצריים, מארוקו, טוגניס ולבנון. בכלל סירב לחתום על הודעות-משותפות בגנות ישראל. משום כך ייחסו מישה חשיבות לשיחותיו עם לוי אשכול.

אשכול העלה את הנושא שלום ישראל-ערב בצורה ישירה לגמרי. הוא דיבר על מירוץ-החימוש במרחב, הוא חזר על דבריו בכנסת בדבר פירוק נשק כללי, או צימצום המרוץ, ואפילו הצהיר מפורשות כי "הולך ונוצר עתה מצב שאין לשאתו".

תשובתו של סנגור היתה הישג גדול: לידעתו ניתן לפתור את סיכסוך ישראל-ערב. הוא הביע תמיכה בהשקפות בורגיבה לפתרון בעיית ישראל. תגובת אשכול היתה מפתיעה: ישראל אינה מקבלת בשתי ידיה את כל מה שהציע בורגיבה, אולם היא מכירה בכך כי יש להצעותיו חשיבות ביצירת אקלים של הידברות במרחב.

תשובתו של אשכול היותה אולי את ה"החמצה הגדולה ביותר של הידברות עקיפה עם בורגיבה, באמצעות אישיות נייטרלית, רבת-השפעה, של נשיא בעל מוניטין בעולם הערבי, ושי 85 אחוזים מאוכלוסיית מדינתו הם מוסלמים.

לא פורסמה שום הודעה משותפת בין אשכול וסנגור. אפילו שני הסכמים, שהיו מוכנים לחתימה, לא נחתמו. בכל זאת סיכם אשכול את הביקור: "הנני יוצא את סנגל כשליבי סמוך ובטוח כי הידידות בין שתי הארצות הינה מצויינת ואיתנה, וכי שיתוף-הפעולה בין שתי הארצות יהיה איתן כי עתיד - כפי שהיה בעבר".

למרבה הצער היתה השקפת הסנגלים שונה לחלוטין. הם הדגישו כי "עמדתנו ל"גבי שאלת ישראל לא השתנתה... זוהי בעייה מדינית, החייבת למצוא את פתרונה באו"ם, בעזרת המעצמות הגדולות שקימו את ישראל, בעת שלא היינו עדיין חברים באו"ם".

בחוף השנהב רמו אשכול בכיורו שהוא מקוה כי הנשיא פליקס הופואה-בואני "יתמך באמצעי ישראל להשכין שלום ב"מזרח-התיכון, בהודעה המשותפת אותה יפרסמו". אשכול אף ציין כי "נחשול יוד" דות רבי-עוצמה זה, ישבור את חומת-האיבה המקיפה אותנו".

ישראל תלתה תקוות גדולות בפגישה זו. תרומתה לפיתוח חוף-השנהב כוללת אימיני-גדניע, גדודי נשים, הדרכות חקלאיות, בניית שיכונים, כבישים ועוד. אבל ההודעה-המשותפת המיוחלת כללה רק סעיפים כלליים לגמרי: "כיבוד עצמאות ושלמות טריטוריאלית של כל המדינות, ו"פתיחת סיכסוכים באמצעות מו"ם, ללא שימוש בכוח". למרות כל הרמזים לתמיכה בעמדת ישראל, הושגה ההצהרה המעורפלת ש"הגשמה מדוייקת של העקרונות שהובעו, תעודד מציאת פיתרון לסיכסוכים הנוכחיים בתוך-התיכון ובכמה מחלקי אפריקה".

בליבריה, שנוסדה לפני 150 שנה על-ידי עבדים-משוחררים מאמריקה, דן אשכול עם הנשיא ויליאם טאבמן ב"פיתוח ה"סיוע הישראלי, המתבטא במרפאות, רופאים, קציני-צבא לאימון נוער והקמת ארמון הנשיאות.

בהודעה המשותפת החליטו שני המנהיגים (המשך מעמוד 19)